

N:o 205.

Herr **V. Vahlin**, och herr **P. Andersson** i Högkil, om
tillägg till § 16 regeringsformen i syfte att betrygga församlingsrätten.

Bland svenska folkets dyrbaraste rättigheter är utan tvifvel församlingsrätten; men denna rättighet är icke hos oss, såsom i många andra länder, garanterad i grundlagen. Under det att regeringsformen tillförsäkrar svenska folket religionsfrihet, tryckfrihet och skydd till person och egendom mot magtmissbruk, innehåller nämnda grundlag ingenting om församlingsrätten. Då vår nu gällande strafflag stiftades, infördes ej heller deri något stadgande till betryggande af nämnda rättighet; den förutsattes, enligt hvad Riksdagen i sin skrifvelse till Kongl. Maj:t om strafflagens antagande anförde, »såsom gifven». Emellertid har detta haft till följd, att församlingsrätten blifvit gång efter annan i administrativ väg inskränkt, nemligen dels genom ordningsstadgan för rikets städer den 24 mars 1868, dels ytterligare genom kongl. kungörelsen den 10 december 1886 angående ändring i nämnda stadga.

Här är icke stället att ingå i bedömande af befogenheten af dessa stadganden; vi hafva endast velat fästa uppmärksamheten på dem för att derigenom visa det angelägna deri, att den ifrågavarande rättigheten kommer att åtnjuta grundlagens hägn. Att bestämmelser krävas för att vid offentliga sammankomster upprätthålla allmän ordning, är uppenbart; ingen kan mer än vi ogilla och beklaga de missbruk af församlingsrätten, som vid flera tillfällen egt rum; men dessa ordningsföre

Bih. till Riksd. Prot. 1890. 1 Saml. 2 Afd. 2 Band. 32 Häft.

skrifter, hvilka medföra inskränkning i församlingsrätten, äro efter vårt förmenande af den vigt, att de icke böra bero af den administrativa regeringsmagten, utan beslutas af Konung och Riksdag gemensamt.

Såsom exempel på, huru man i andra länder behandlat ifrågavarande angelägenhet, torde vi få anföra följande stadganden ur nedan-nämnda länders grundlagar:

Danmark: medborgarena hafva rätt att samlas obehäpnade. Offentliga församlingar eger polisen rätt att öfvervara. Församlingar under bar himmel kunna förbjudas, då af dem kan befaras störande af allmän ordning;

Nederländerna: Invånarnes förenings- och församlingsfrihet erkännes. Genom lag fastställas de närmare regler och inskränkningar för utöfningen af denna frihet, att den allmänna ordningen ej störes;

Belgien: Belgierna hafva rättighet att samlas, fredligt och obehäpnade, när de rätta sig efter lagarne, som kunna gifva närmare bestämmelser för denna rätts utöfning, men icke göra den beroende af förut erhållen tillåtelse; sammankomster under bar himmel äro underkastade polislag;

Preussen: Alla preussare hafva rätt att, utan föregående tillstånd af öfverheten, församla sig inom hus, fredligt och obehäpnade. Till församlingar under bar himmel erfordras öfverhetens tillstånd, och äro sådana församlingar derjemte underkastade särskilda lagbestämmelser;

Österrike: De österrikiske statsborgarena hafva rätt att församla sig och bilda föreningar. Utöfvandet af dessa rättigheter ordnas genom särskilda lagar;

Italien: Rätten att samlas, fredligt och utan vapen, erkännes, så vidt man underkastar sig de lagar, som närmare bestämma denna rätts utöfning. Församlingar under bar himmel eller på allmänna ställen äro underkastade polislag.

På grund af hvad vi sålunda anfört få vi föreslå, att Riksdagen ville besluta följande förändrade lydelse af 16 § regeringsformen:

»Konungen bör rätt och sanning styrka och befordra, vrångvisa och orätt hindra och förbjuda, ingen förderfva eller förderfva låta, till lif, ära, personlig frihet och välfärd, utan han lagligen förvunnen och dömd är, och ingen afhända eller afhända låta något gods, löst eller fast, utan ransakning och dom, i den ordning, Sveriges lag och laga stadgar föreskrifva; ingens fred i dess hus störa eller störa låta; ingen från ort till annan förvisa; ingens samvete tvinga eller

tvinga låta, utan skydda hvar och en vid en fri utöfning af sin religion, så vidt han derigenom icke störer samhällets lugn eller allmän förargelse åstadkommer. Konungen låte en hvar blifva dömd af den domstol, hvarunder han rätteligen hörer och lyder.»

Ej må det förmenas svenske medborgare att sammankomma för öfverläggning i allmänt eller enskildt ärende. De föreskrifter, som erfordras till förekommande af missbruk af denna församlingsrätt, meddelas i lag, som stiftas af Konungen och Riksdagen gemensamt.

Vi anhålla, att denna motion måtte remitteras till konstitutionsutskottet, och att detta utskott behagade vidtaga den förändring i den af oss föreslagna redaktion, som utskottet kan anse lämplig.

Stockholm den 14 februari 1890.

V. Vahlin.

P. Andersson
Högkil.
